

Vanhempien päihteidenkäyttö on usein lasten ja nuorten koko elämän jatkuvien ongelmien taustalla

Mitä enemmän ja humalahakuisemmin suomalaiset nuoret aikuiset ja keski-ikäiset juovat alkoholia, sitä sallivammin he suhtautuvat siihen, että lapsia on samassa tilanteessa läsnä. Vaikka vanhempien alkoholiasenteet ovat hieman tiukentuneet, ovat siitä huolimatta humalatilanteet lasten seurassa lisääntyneet viime vuosina. Alkoholin käyttö on lisäksi viime vuosikymmeninä siirtynyt entistä enemmän koteihin, mikä lisää lasten seurassa tapahtuvaa juomista. Koti on tällä hetkellä suomalaisten yleisin juomapaikka. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos julkaisi tiedot tänä syksynä ilmestyneessä *Näin Suomi juo* -tutkimusraportissaan.

Rekisteritietojen ja väestötilastojen mukaan maassamme noin 6 prosenttia kaikista alaikäisistä lapsista kärsii toisen tai molempien vanhempiensa vakavasta päihdeongelmasta. *Lasinen lapsuus* -kyselyssä vuosina 2009 ja 2016 jopa neljäsosa aikuisista vastaajista kertoi lapsuudenperheessään käytetyn päihteitä väärin. Vanhempien päihdeongelmat ovat vakava riski lapsen terveydelle ja kehitykselle, ja ne lisäävät lapsen mielenterveyshäiriöiden riskiä vielä aikuisenakin. On tärkeä huomata, että lapset kokevat aikuisten alkoholin käyttötilanteet eri tavalla kuin täysi-ikäiset ja pienetkin käyttäytymismuutokset saattavat tuntua lapsista ahdistavilta ja pelottavilta.

Lapset ottavat vastaan ensimmäisinä kodeissa tapahtuvan alkoholin- ja muiden päihteiden käytön. Siinä vaiheessa, kun alkoholin kulutus näkyy kasvukäyrinä ja viranomaisten lisääntyneenä työnä, ovat lukemattomat perheet ja valitettavaa kyllä erityisesti heikoimmassa asemassa olevat, kuten lapset, eläneet sen keskellä jo pitkään. Kaikkia aiheutettuja vaurioita ei korjata koskaan ja monet seuraukset näkyvät vasta vuosien tai jopa vuosikymmenien kuluttua.

Anna lapselle raitis joulu -kampanja muistuttaa päihteiden käytön seurauksista sekä vanhempien vastuusta lapsen turvallisen ja terveellisen juhlatunnelman järjestämisessä. Valtakunnallisen kampanjan järjestäjät vetoavat kaikkiin aikuisiin, jotta he antaisivat lapsille raittiin joulun – juhlan, joka tarjoaa turvallista ja vastuullista seuraa. Se on kannustava lähtökohta lapsen raittiille elämälle.

Kampanja on marras–joulukuussa esillä eri tiedotusvälineissä ja toimintaympäristöissä. Julistetta on esillä tuhansia eri puolilla Suomea, muun muassa neuvoloissa, päiväkodeissa, kouluissa, kirjastoissa, kuntien toimipaikoissa sekä yhdistysten ja seurakuntien tiloissa. Yle esittää kampanjan tv-tietoiskua viikolla 51 Yle TV1 ja Yle Fem -kanavilla. Kampanjan materiaaleja voi vapaasti hyödyntää ja tulostaa kampanjan verkkosivuilta www.annalapselleraitisjoulu.fi

Tänä vuonna *Anna lapselle raitis joulu* -kampanjassa ovat mukana Raittiuden Ystävät ry:n kanssa A-Kiltojen Liitto ry, Eesti Karskusliit – Viron Raittusliitto, Ehkäisevä päihdetyö A-klinikka Hämeenlinna, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry, Elämäni Sankari ry, Ensi- ja turvakotien liitto, Erkki Poikosen säätiö, ETRA-liitto, Förbundet Hem och Skola, Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysvirasto – Aikuisten ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö, Helsingin Kouluraittuspiiri, Koulutus Elämään säätiö, KRAN rf, Kristillinen Terveys- ja Raittusjärjestö, Lastensuojelun Keskusliitto, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Myllyhoitoyhdistys ry, Naistenkartano ry, Nuorisokasvatussäätiö, Nykterhetsförbundet Hälsa och Trafik, Pelastakaa Lapset ry, Radio Foni, Radio Pori, Raittiuden Ystävien Urheiluliitto, Sininauhaliitto ry, Sininuorisoliitto Sinuli, SOS-Lapsikylä, Suomen ASH ry, Suomen Punainen Risti, Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus, Suomen Valkonauhaliitto, Suomen Vanhempainliitto ja Yle.

Lisätietoja:

toiminnanjohtaja

Marko Kailasmaa

Raittiuden Ystävät ry

p. 040 455 4356

www.annalapselleraitisjoulu.fi

marko.kailasmaa@raitis.fi

www.raittiudenystavat.fi

@RYYSTAVAT

<https://fi-fi.facebook.com/RaittiudenYstavat>

Föräldrarnas missbruk ofta en bakgrundsfaktor till livslånga problem hos barn och unga

Ju oftare och ju mer berusningsinriktat finländska unga och medelålders vuxna dricker alkohol, desto mer tillåtande förhåller de sig till att barn är närvarande när det sker. Trots att föräldrarnas attityd gentemot alkohol har stramats åt något, har det blivit allt vanligare att barn är närvarande tillsammans med berusade vuxna under de senaste åren. Dessutom har alkoholbruket flyttat i allt högre grad till hemmen under de senaste årtiondena, vilket ökar alkoholbruket när barn är närvarande. I dag är hemmet det vanligaste stället där finländarna dricker. Den här informationen publicerades i höst av Institutet för hälsa och välfärd THL i rapporten *Näin Suomi juo* (på finska).

Enligt registeruppgifter och befolkningsstatistiken lider cirka 6 procent av alla minderåriga barn i vårt land av följderna av ett allvarligt missbruksproblem hos en eller båda föräldrarna. I enkäten Glasskör barndom, som gjordes åren 2009 och 2016, meddelade hela en fjärdedel av de svarande att det förekom missbruk i deras barndomshem. Föräldrarnas missbruksproblem är en allvarlig risk för barnets hälsa och utveckling och höjer risken för att barnet drabbas av mentala problem även i vuxen ålder. Det är viktigt att observera att barn upplever situationer i vilka vuxna använder alkohol på ett annat sätt än myndiga, och att även små förändringar i föräldrarnas beteende kan vara ångestskapande och skrämmande för barnen.

Barnen är de första som måste hantera effekterna av användningen av alkohol och andra berusningsmedel i hemmen. När alkoholkonsumtionen börjar synas i form av tillväxtkurvor och ökat arbete för myndigheterna har otaliga familjer, där barnen tyvärr är de mest utsatta familjemedlemmarna, varit tvungna att leva med missbruket redan länge. Det är inte möjligt att reparera alla skador som uppkommer, och många konsekvenser framträder först efter många år eller årtionden.

Kampanjen En nykter jul för barnens skull påminner om följderna av användningen av alkohol och droger och om föräldrarnas ansvar när det gäller att skapa en trygg och sund julstämning för barnet. Den riksfattande kampanjens arrangörer väddar till alla vuxna att ge barnen en nykter jul – en helg i en trygg och ansvarsfull gemenskap. Det är en uppmuntrande utgångspunkt för ett nyktert liv för barnet.

Kampanjen pågår i olika medier och miljöer i november och december. Flera tusen affischer hängs upp runt om i Finland bland annat på rådgivningsbyråer, daghem, skolor, bibliotek och kommunala verksamhetsställen samt hos föreningar och församlingar. YLE visar kampanjens tv-informationsinslag på kanalerna YLE TV1 och YLE Fem under vecka 51. Kampanjmaterialet kan utnyttjas fritt och skrivas ut från kampanjens webbplats www.annalapselleraitisjoulu.fi.

I kampanjen En nykter jul för barnens skull i år medverkar Nykterhetens Vänner rf, A-kiltojen Liitto ry, ASH Finland rf, Blåbandsförbundet rf, Centralförbundet för Barnskydd, Ehkäisevä päihdetyö A-klinikka Hämeenlinna, Elämäni Sankari ry, Erkki Poikosen säätiö, ETRA-liitto, Finlands Föräldraförbund, Finlands Hälsovårdarförbund, Finlands Röda Kors, Förbundet för mödra- och skyddshem, Förbundet Hem och Skola, Förbundet Vita Bandet i Finland, Förebyggande rusmedelarbete EHYT rf, Helsingfors stads social- och hälsovårdsverk – Förebyggande mentalvårdsarbete och alkohol- och drogärbete bland vuxna, Helsingin Kouluraittiuspiiri, KRAN rf, Kristillinen Terveys- ja Raittiusjärjestö, Lära för Livet Stiftelsen, Mannerheims Barnskyddsförbund, Myllyhoitoyhdistys ry, Naistenkartano rf, Nuorisokasvatussäätiö, Nykterhetsförbundet Hälsa och Trafik rf, Radio Foni, Radio Pori, Raittiuden Ystävien Urheiluliitto, Rädda Barnen rf, Sinuorisoliitto Sinuli, SOS-Barnbyn och Yle.

Ytterligare information:

verksamhetsledare

Marko Kailasmaa

Nykterhetens Vänner rf

tfn 040 455 4356

www.annalapselleraitisjoulu.fi

marko.kailasmaa@raitis.fi

www.raittiudenystavat.fi

@RYYSTAVAT

<https://fi-fi.facebook.com/RaittiudenYstavat>

Vanemate sõltuvusainete tarbimine on sageli laste kogu elu kestvate probleemide taustaks

Mida enam joovad noored täiskasvanud ja keskealised soomlased alkoholi, seda sallivamalt suhtuvad nad sellesse, et samas olukorras on tunnistajateks ka lapsed. Kui lapsevanemate suhtumine alkoholi on veidi karmistunud, on sellele vaatamata sagenenud juhtumid, kus laste juuresolekul ennast purju juuakse. Lisaks on alkoholi tarvitamine viimastel aastakümnetel liikunud enam kodudesse, mis ainult lisab laste poolt nähtud joomist. Kodu on hetkel soomlaste jaoks kõige levinum joomapaik. THL (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos) avaldas vastavad andmed tänavu sügisel väljatulnud raportis "Nii Soome joob".

Olemasolevate andmete kohaselt kannatab meie maal umbes 6% kõigist alaealistest lastest kas ühe või mõlema vanemate sõltuvusprobleemi pärast. *Lasinen lapsuus* küsitluses (aastail 2009 ja 2016) tões koguni neljandik kõigist vastanutest, et nend lapseõlvekodus kasutati alkoholi valesti. Vanemate sõltuvusainete kasutamine on tõsiseks riskifaktoriks laste tervisele ja arengule ning need lisavad lapse vaimse tervise probleemide riski veel täiskasvanunagi. On oluline mõista, et lapsed kogevad täiskasvanute alkoholi tarbimise konteksti täiskasvanutest erinevalt ja väikesedki käitumise muutused võivad lastele paista ahistavate ja hirmutavatena.

Lapsed kogevad kodus aset leidvaid sõltuvusprobleeme esimestena. Selleks hetkeks kui alkoholi kasutamine on muutunud ametnike lisatööks, on lugematul hulgal peresid ja kahjuks just kõige abitumad ehk lapsed, elanud selle keskel pikalt. Kõiki tekitatud kahjusid ei suudeta heastada kunagi ja paljud tagajärjed saavad nähtavaks alles aastate ja isegi aastakümnete pärast.

Kingi lapsele kained jõulud kampaania tuletab meelde milliseid tagajärgi alkoholi tarvitamine võib kaasa tuua ja milline on lapsevanemate vastutus laste turvalise ja terve pühademeeleolu loomisel. Üleriikliku kampaania korraldajad kutsuvad üles kõiki täiskasvanuid, et nad kingiks lastele kained jõulud – pühad, mis tagab turvalise ja vastutustundliku olustiku. See on toetavaks lähtekohaks lapse kainele elule.

Kampaania on detsembris nähtav erinevates kanalites ja paikades. Plakateid on üleval tuhandeid eri Soome paigus, teiste seas nõuandlates, päevakodudes, koolides, raamatukogudes ning organisatsioonide ja koguduste ruumides. Yle näitab kampaania teleklippi 51. nädalal Üle TV1 ja Üle Fem kanalitel. Kampaania materjale võib vabalt leida ja printida kampaania kodulehelt www.annalapselleraitisjoulu.fi

Tänavu on Raittiuden Ystävät ry kampaaniaga kaasas A-Kiltojen Liitto ry, Eesti Karskusliit – Viron Raittiusliitto, Ehkäisevä päihdetyö A-klinikka Hämeenlinna, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry, Elämäni Sankari ry, Ensi- ja turvakotien liitto, ETRA-liitto, Förbundet Hem och Skola, Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystyövirasto – Aikuisten ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö, Helsingin Kouluraittiuspiiri, Koulutus Elämään säätiö, KRAN rf, Kristillinen Terveys- ja Raittiusjärjestö, Lastensuojelun Keskusliitto, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Myllyhoitoyhdistys ry, Naistenkartano, Nuorisokasvatussäätiö, Nykterhetsförbundet Hälsa och Trafik, Pelastakaa Lapset ry, Radio Foni, Radio Pori, Raittiuden Ystävien Urheiluliitto, Sininauhaliitto ry, Sininuorisoliitto Sinuli, SOS-Lapsikylä, Suomen ASH ry, Suomen Punainen Risti, Suomen Terveystyöjärjestö, Suomen Valkonauhaliitto, Suomen Vanhempainliitto ja Yle.

Lisainfo:

tegevjuht

Marko Kailasmaa

Raittiuden Ystävät ry

t. 040 455 4356

www.annalapselleraitisjoulu.fi

marko.kailasmaa@raitis.fi

www.raittiudenystavat.fi

@RYYSTAVAT

<https://fi-fi.facebook.com/RaittiudenYstavat>